

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

หน้าที่และความรับผิดชอบของตำรวจในสังคมนั้นมีขอบเขตกว้างขวาง จนมีผู้กล่าวว่า ตำรวจมีหน้าที่มากมายครอบคลุมไปทั่วแทบทุกสิ่งทุกอย่างในสังคม แม้กระทั่งตำรวจก็ยังสับสนในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตน อย่างไรก็ตาม เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าหน้าที่หลักของตำรวจก็คือ หน้าที่บังคับใช้กฎหมาย และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งทำให้ตำรวจมีภารกิจต่อเนื่องมากมายหลายประการด้วยกันที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ การสืบสวนสอบสวนคดีอาญา การตรวจท้องที่ การควบคุมการจราจร เป็นต้น จะเห็นได้ว่าเป็นการกระทำเพื่อดำรงไว้ซึ่งความสงบสุข หรือก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม จึงทำให้ตำรวจมีหน้าที่ที่จะต้องไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทั้งหลายต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ความวุ่นวายในสังคมได้ เป็นต้นว่าการให้ความคุ้มกันแก่การประชุมของประชาชน โอกาสพิเศษต่าง ๆ เช่น งานนักขัตฤกษ์ ทั้งนี้เป็นการคุ้มกันป้องกันมิให้เกิดความไม่สงบสุขเกิดขึ้น นอกจากนี้แล้ว ตำรวจยังมีหน้าที่บริการให้แก่ประชาชนโดยทั่วไป เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตลอด 24 ชั่วโมง ครั้นเมื่อประชาชนมีปัญหาจะมาปรึกษาหารือกับตำรวจหรือคนกลางในการชี้แนะ หรือตัดสินปัญหา เปรียบไปในลักษณะที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

ประจักษ์ เปี่ยมสมบูรณ์ (2525) ได้ให้ทรรศนะว่า

“การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจนั้น ตำรวจมิได้ดำเนินการอย่างโดดเดี่ยว แต่อยู่ภายใต้สภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ของสังคม ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การทหาร กฎหมาย เทคโนโลยี เป็นต้น และสิ่งแวดล้อมดังกล่าวเหล่านี้ จะมีประชาชนเป็นองค์ประกอบหลักอยู่เสมอ การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจไม่ว่าด้านใดๆ จึงต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนและพฤติกรรมของประชาชน ซึ่งรวมเรียกกันว่า กลุ่มบุคคล มวลชน หรือชุมชนเป็นหลัก

เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องดำเนินการให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น ศรัทธา และมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ นอกจากนั้นจะต้องให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันตนเอง ครอบครัวยุ และชุมชนจากปัญหาอาชญากรรม รวมทั้งยาเสพติดให้โทษ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะความเข้าใจถึงความจำเป็นของสังคมที่ทุกฝ่าย จะต้องมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือกันแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างใกล้ชิด มีกระบวนการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม”

ผู้เข้ามาเป็นตำรวจ จะต้องวางตัวให้ปลอดจากโลภะ โทษะ และโมหะ มีสติสัมปชัญญะ ยับยั้งชั่งใจ มีความรอบคอบในการกระทำทั้งปวง ด้วยความไม่ประมาทเสมอ

ชีวิต การปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของตำรวจ ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ผู้รักษา กฎหมายข้าราชการพลเรือน พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจสนาม และหน้าที่พิเศษต่างๆ ในแต่ละ สังคม หรือโดยส่วนรวมของชาติ ตำรวจจะต้องยึดมั่นในหลักการกระทำใดๆ ด้วยความ พอเหมาะพอดีกับเหตุการณ์ บุคคลและสถานที่ในโอกาสอันควร (ประเสริฐ เกษรมาลา,พล.ต. ต., 2529:23)

อย่างไรก็ดี หน้าที่ความรับผิดชอบของตำรวจที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้เป็นหน้าที่ที่ได้ปฏิบัติ ต่อเนื่องกันจากอดีตเรื่อยมา ซึ่งเรียกว่า การปฏิบัติหน้าที่แบบจารีตนิยมของตำรวจมีหน้าที่ใน การบังคับใช้กฎหมายและรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง (Law Enforcement Amd Order Maintaining) และเนื่องจากจังหวัดศรีสะเกษได้มีการจัดตั้งการบริหารงาน โครงการ จังหวัดทดลองแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา ซีอีโอ (Chief Executive Officer) ซึ่งเป็นไปตาม มติของคณะรัฐมนตรี โดยแนวคิดที่สำคัญที่ว่าที่ผ่านมาก่อนที่จะเป็นการบริหารงานแบบซีอีโอ เกิดปัญหาการบริหารงานในระดับจังหวัดล้มเหลว ขาดประสิทธิภาพ ขาดเอกภาพในการบังคับ บัญชา ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการในระดับจังหวัดไม่มีอำนาจในการบริหาร งาน คน และเงิน มากเท่าที่ควร ทั้งนี้รัฐบาลได้นำการบริหารงานแบบเอกชนที่มีผู้บริหารสูงสุด ขององค์กร ซึ่งเรียกว่า Chief Executive Officer หรือ CEO. อันมีจังหวัดที่ทดลอง 5 จังหวัด คือ ลำปาง ,ศรีสะเกษ, ชัยนาท ภูเก็ต และ นราธิวาส เหตุผลที่เลือกเอาจังหวัดศรีสะเกษเป็น จังหวัดทดลอง เนื่องจาก ฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ต้องมีการ ปรับปรุงการบริหารงานภายในจังหวัดเพื่อไปสู่หนทางแก้ไข

นโยบายหลักในการบริหารราชการแบบซีอีโอมี่ดังนี้ คือ

- 1.มุ่งปฏิรูประบบราชการให้มีประสิทธิภาพและมีโครงสร้างที่กระชับ เหมาะกับสถาน การณ์
- 2.เร่งรัดพัฒนาคุณภาพของข้าราชการให้มีทัศนคติที่เอื้อต่อการบริการประชาชน
- 3.ทบทวนกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอน และวิธีปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นไปในลักษณะ
 - 1.เป็นผู้กำหนดในการรวบรวมภารกิจร่วมในทุกฝ่ายของจังหวัด โดยยึดระบบฐานข้อมูล ปัญหาและศักยภาพ การพัฒนาของจังหวัดเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางในการแก้ไขปัญหา 4 ด้าน คือ ความยากจน ยาเสพติด การป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ การบริการประชาชน
 - 2.เป็นผู้ประมวลความคิดร่วมกันในลักษณะประชาคมจังหวัด และประสานเข้ากับหลักการ ตามยุทธศาสตร์ของชาติ เพื่อจัดทำเป็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสมัย ใหม่สนับสนุน

3. ผู้อำนวยการปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ของจังหวัด โดยใช้แผนปฏิบัติการตลอดจนการบูรณาการตามแผนและการติดตามประเมินผล เป็นหลักในการดำเนินการ

แต่มีข้อสังเกตในทางวิชาการหลายประการ โดยนักวิชาการ รองศาสตราจารย์ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2545 :82) ดังนี้

1.แนวคิดผู้ว่าฯ ซีอีโอ ชัดกระแสโลก ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ รวมทั้งการปฏิรูปการเมืองการปกครองและการบริหารของไทย

2.แนวคิดนี้สอดคล้องกับการบริหารงานบุคคลที่เป็นระบบปิด โดยผู้ว่าฯ ซีอีโอ ได้รับแต่งตั้งมาจากกระทรวงเดียว (กระทรวงมหาดไทย) เท่านั้น

3.แนวคิด ซีอีโอ ของภาคเอกชนไม่อาจนำมาใช้กับการบริหารราชการไทยได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความแตกต่างอย่างมากในเรื่องวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงาน และลักษณะงาน

ดังนั้นหากมีการศึกษาถึงสถานภาพและบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในสถานะที่มีการบริหารแบบซีอีโอ ก็เป็นเรื่องที่สำคัญ เพื่อที่จะนำผลที่ได้จากการศึกษามาแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานของตำรวจในส่วนที่ยังต้องปรับปรุงแก้ไข อันจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อทุกฝ่าย เพื่อความผาสุกของปวงชน และสามารถเปรียบเทียบได้กับจังหวัดอื่น ๆ ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นยศต่างกันในเรื่องสถานภาพและบทบาท
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านสถานภาพและบทบาทก่อนและหลังการบริหารงานแบบบูรณาการ
3. เพื่อศึกษาผลกระทบของการบริหารงานแบบบูรณาการต่อสถานภาพและบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ขอบเขตของการวิจัย

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดศรีสะเกษ ชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน จำนวน 348 คน
2. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสถานภาพ ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย
 - 1) ยศและตำแหน่ง 2) สิทธิและหน้าที่ของตำรวจ 3) สวัสดิการอันพึงมีพึงได้ตามสิทธิของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
3. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจในในเรื่องบทบาทในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยด้าน
 - 1) การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม 2) การสืบสวนสอบสวน 3) การให้บริการประชาชน 4) การอำนวยความสะดวกและการควบคุมจราจร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้สามารถทราบถึงความรู้สึกของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อสถานภาพในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) ด้านยศและตำแหน่ง 2) ด้านสิทธิและหน้าที่ของตำรวจ 3) ด้านสวัสดิการอันพึงมีพึงได้ตามสิทธิของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งก่อนและหลังจากที่มีการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

2. ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบถึงความรู้สึกของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อบทบาทในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) ด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม 2) ด้านการสืบสวนสอบสวน 3) ด้านการให้บริการประชาชน 4) ด้านการอำนวยความสะดวกและการควบคุมจราจร ทั้งก่อนและหลังจากที่มีการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

3. ทำให้สามารถทราบถึงผลกระทบของการบริหารงานแบบบูรณาการต่อสถานภาพและบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างไรบ้าง

4. ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการพิจารณา เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในจังหวัดศรีสะเกษ และการนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในการวางแผนการทำงานในอนาคตได้เป็นอย่างดี